

Avesta Whiskysällskaps provning nr 15 2006-03-18

Sammanfattning

Text: Arne Hellberg. Foto: Arne Hellberg

Föreningens andra provning för året hölls lördagen 13 maj med temat Sherry och - självfallet - whisky som lagrats på sherryfat. Föreläsare var föreningens sekreterare, Arne Hellberg. Provningen hade 56 deltagare varav 7 gäster. Detta var en fullbokad provning då taket var satt till 70 deltagare och resterande delar gick till medlemmar som valt småflaskor.

Generell information

Innan provning och föreläsning började informerade styrelsen kortfattat deltagarna om

- Arbetet med inköp av Mackmyra preludium. Arne berättade lite om hur många flaskor som släppts och hur snabbt de tog slut på systembolaget samt en del roliga episoder om hur folk har försökt att få tag några på dessa flaskor. Fler släpp från Mackmyra är planerade, närmast i höst och till jul. Föreningen kommer att försöka införskaffa flaskor även från dessa utgåvor.
- Hans informerade om kommande specialprovning. Mer information kommer.

Föredrag och Provning

Arne berättade först vad Sherry är för något och sedan om de olika typerna av sherry. Sedan följde en kort bakgrund till varför man lagrar whisky på sherryfat, och en del om olika sätt att få faten att påverkas av sherryn. Slutligen berättade Arne om olika de olika namn och storlekar på fat som brukar användas i whiskysammanhang. [Mer information om detta finns på föreningens hemsida under rubriken 'Whiskybegrepp'.]

Under provningen fick deltagarna berätta om sina upplevelser av doft och smak för varje glas som provades.

Dags att prova av de olika glasen. Först ut var en **Macallan**.

Destilleriet grundades som Elchies Destillery av Alexander Reid år 1824. Destilleriet är beläget på familjen Macallans gård som ligger strategiskt bredvid ett gammalt vadställe vid floden Spey (Speyside). I samband med en renovering 1892 bytte man även namn till Macallan-Glenlivet. Destilleriet ägs idag av Edrington Group.

The Macallan en av de mer välkända whiskymärkena och anses bland vissa vara världens bästa whisky. Framgången har dock kommit relativt snabbt eftersom Macallan för ca 30 år sedan i princip bara fanns tillgänglig lokalt. Det var inte förrän slutet av 1970 talet som de började sälja whiskyn som single malt. Pannorna är små, så är det tack var att man har 21 pannor som det är endast Glenfiddich och Tomatin som har större produktion i Speyside. Med tanke på färg, smak och lukt så torde whiskyn till stor del vara lagrad på "re-fill sherry casks".

Prov 1 – Macallan 12 år

Macallan 12 år, 40%

Noteringar från deltagarna.

Doft : lite päronsoda, jäst, valnöt, karamell, vanilj och vinäger.
Smak: blek, lättdrucket, balanserad, söt
Eftersmak: tomt, försvann snabbt.

Fram tills för några år sedan (2004) var all whisky som Macallan buteljerade lagrade på sherryfat men idag finns det även Macallan 8, 10, 12, 18, 21, 25,30 Years i serien "Fine oak" där man blandar sherry och bourbon-lagrad whisky.

Nästa glas i ordningen var en **Linkwood**

Det var en Peter Brown som grundade Linkwood Distillery år 1821. Destilleriet ligger några kilometer söder om Elgin (Speyside) och är placerat nära källan Linkwood Burn. Namnet Linkwood härstammar från familjen Browns gård Linkwood House. Destilleriet stängdes under andra världskriget men kom snabbt igång därefter, då lett av Roderick Mackenzie. Roderick visste riktigt vart i processen whiskyn fick sin särpräglade smak, så han valde att inte ändra något, skrönor finns bland annat om spindelnät som inte fick röras. 1985-1990 var Linkwood stängt. Endast någon procent av produktionen letar sig ut som single malt, resten går till blandindustrin. Destilleriet har nu sex kopparpannor varav fyra är i ständig produktion. Whiskyn lagras vanligen i använda sherry och bourbonfat.

Destilleriet ägs idag av Diageo. Whiskyn ingår bl a i White horse och Bells och säljs som single malt i serien Flora & Fauna som en 12-åring. Finns även i relativt stora mängder hos oberoende buteljerare som Gordon & MacPhail.

Buteljerare är i det här fallet är Symposion. Symposion med Thomas Kuutanen i spetsen är en av Sveriges största importörer av whisky med hundratalet whiskysorter i Systembolagets sortiment. Man står även med den flerfaldigt prisade Blended whiskyn 'The Grand Bark' (efter Thomas kontorshund, Beaglen Kalle). Whiskyn är den andra buteljeringen exklusivt för svenska whiskyförbundet. AWS och dess medlemmar köpte 24 av totalt 384 flaskor.

Prov 2 – Linkwood 14 år (SWF)

	<p><u>Linkwood 1991 14 år (SWF), 46%</u></p> <p><u>Noteringar från deltagarna.</u></p> <p>Doft : Oljig, sur, spritig, besk, valnöt, kola</p> <p>Smak: Söt, torkade frukter, kryddig</p> <p>Eftersmak: Jordig, fikon, sprit</p> <p>Whiskyn är troligtvis lagrad på ett "first fill sherry hogshead" med tanke på att fatet gav 384 flaskor.</p>
---	---

Det tredje glaset innehöll en **Glendronach**

Glendronach fick sin officiella licens att destillera 1826 men illegal destillering pågick långt innan de fick licens. Glendronach betyder "dalen med björnbärsbuskarna". 1920 köptes destilleriet av Charles Grant (Glenfiddichs grundare, William Grants son). 1960 såldes det vidare till William Teacher & Sons. 1976 köptes destilleriet av Allied Distillers på destilleriets egen begäran. 1997 lades Glendronach i malpåse men 2002 började de att destillera igen och är nu åter i full produktion. Destilleriet ligger i Speyside och idag av ägs av Pernod Ricard.

Ungefär 20% av kornet är golvmältat. Sedan 2004 är deras standardprodukt en 12-årig whisky som lagrats först på sherryfat men sedan på bourbonfat. Av produktionen går 34% till Maltwhisky och övriga delen till Blended Whisky, bl a Teacher's Highland Cream och Ballantines 17.

Glendronach 15 är en whisky som inte kommer att tillverkas mer. Man kan också notera att Glendronach använde direkteldade pannor när man skapade Glendronach 15. Enligt uppgift på kartongen till flaskan är whiskyn lagrad på "re-fill sherry casks".

Prov 3 – Glendronach 15 år

	<p><u>Glendronach 15 år, 40%</u></p> <p><u>Noteringar från deltagarna.</u></p> <p>Doft : Torr, rök, mörk choklad, jord, russin Smak: Mjuk, rund, apelsinchoklad, äpplen, vanilj Eftersmak: kort och lång</p>
---	--

För den som vill införskaffa en flaska av denna whisky finns den fortfarande att beställa på www.thewhiskyexchange.com för £45 + frakt. (ca: 750-800SEK)

Tips : Undvik 12-åringen som finns på Systembolaget (367 SEK) och Finlandsfärjorna och satsa på "originalet" i stället även om den inte är så enkel att få tag på.

Det fjärde glaset innehöll en **Macallan (Speymalt)**

Buteljerare är här Gordon & MacPhail. Företaget, som är en av de största oberoende buteljerarna, äger sedan några år även destilleriet Benromach. Sedan 1996 Gordon & MacPhail sålt många olika buteljeringar från Macallan under namnet Speymalt. En av anledningarna till att man har ett stort lager av Macallan är att man på 50-60-talet stödköpte fat från Macallan vilket gjorde att Destilleriet undvek en konkurs. Detta samarbete har fortsatt genom åren.

Prov 4 – Macallan (Speymalt)

	<p><u>Macallan 1973 (Speymalt), 40%</u></p> <p><u>Noteringar från deltagarna,</u></p> <p>Doft : Viol, underbar, dadlar och fikon, jul, vanilj Smak: mjuk, fruktig, vinkaraktär, habegär, smakar mera, "känner man inte att det här är sherry – känner man det aldrig" Eftersmak: Mycket lång, stor</p> <p>Denna whisky är lagrad på "First-fill Sherry Butts".</p>
---	--

Exakt samma whisky finns även på beställnings Sortimentet på Systembolaget: Speymalt 1973 (nr 80682). Pris 1495 SEK (Beställningsvara). Ett 80-tal flaskor finns fortfarande (per 10/3) att köpa till den billigare penningen (nr 10476 – 995 SEK).

Dagens femte och sista glas innehöll en **Ardbeg**

Bröderna McDougall byggde tillsammans med några lokala bönder destilleriet vid den sydöstra stranden på Islay några kilometer från byn Port Ellen redan 1798. Ardbeg sålde inte i kommersiellt syfte förrän 1815 vilket även blivit det officiella året då Ardbeg grundades. Fram till 1959 ingick destilleriet i familjen McDougalls ägo.

1981 lades destilleriet ned. Dåvarande ägarna Allied Distillers ägde även Laphroaig som producerar en liknande whisky. De öppnade igen 1989 för att producera maltwhisky till olika blended whiskys men det drevs bara på halvfart fram till 1996. Glenmorangie PLC köpte sedan Ardbeg och spenderade snabbt £1,4 miljoner för att få

igång destilleriet. Under hösten 2004 fick destilleriet nya ägare då Glenmorangie Plc såldes till det stora franska modeföretaget LVMH (Louis Vuitton Moët Hennessy).

Buteljerare är även här Gordon & MacPhail. De har under årens lopp haft många olika buteljeringar från Ardbeg men från och med 2006-01-01 får de inte längre sälja Ardbeg under dess rätta namn. Av denna anledning så buteljerades stora mängder Ardbeg under hösten 2005. Hela utgåvan (ca: 2700 flaskor) av denna sherryfatslagrade Ardbeg 1995 såldes till Sverige.

Med tanke på färg, smak och lukt så har man in det här fallet använt sig av sherryfat som tidigare använts till att lagra whisky i, det vill säga "re-fill sherry casks".

Prov 5 – Ardbeg 1995 10 år

	<p><u>Ardbeg (Connoisseurs Choice) 1995, 10 år, 40%</u></p> <p><u>Noteringar från deltagarna.</u></p> <p>Doft : Rök, tjära, salt</p> <p>Smak: Tjära, salt, rök, lakrits när man blandade ut den med vatten, finska tjärtabletter</p> <p>Eftersmak: "askopp", sträv, stor och mjuk, underbar</p> <p>Med tanke på färg, smak och lukt så har man in det här fallet använt sig av sherryfat som tidigare använts till att lagra whisky i, det vill säga "re-fill sherry casks".</p>
---	--

Det finns ytterligare en Ardbeg Connoisseurs Choice 1995 på Systembolaget. Ardbeg Connoisseurs Choice 1995 (nr 80498). Pris 574 SEK (Beställningsvara). Detta är en tidigare utgåva som är något yngre och inte jämförbar med den vi provat.

Därmed var provningsdelen avslutad.

Omröstningsresultat:

Flaskorna samlade innan upphällning

Efter provningen ställdes den vanliga frågan om vilken whisky som deltagarna hade som favorit. Fördelningen blev efter handuppräckningen,

Prov	Whisky	Antal röster
Prov 1	Macallan 12 år	0
Prov 2	Linkwood 14 år	8
Prov 3	Glendronach 15 år	10
Prov 4	Macallan Speymalt 1973	23
Prov 5	Ardbeg 1995	15

Denna provnings vinnare var solklart **Macallan Speymalt 1973**

Lotteri och avslutning

Sedvanligt lotteri genomfördes. Mat, bestående av kycklingfilé med ädelostsås och ugnsbakade potatishalvor, avslutade kvällen för de som stannade kvar och åt.

Källor och hänvisningar:

- Föredraget
- www.whiskyguiden.se
- Malt Whisky Yearbook 2006 (ISSN 1748-9555)
- Personliga kontakter

Sammanställning över provad whisky:

Uppgifterna kommer från Systembolaget om inget annat anges.

He Macallan 12 år	449 SEK (70 cl)
Nr 478 - Ordinarie sortiment	Alkoholhalt 40 %
Färg	Brunorange.
Doft	Balanserat rökig, maltig doft med fatkaraktär och inslag av citronskal
Smak	Medelstor, balanserad rökighet. Maltig, torr smak med tydlig fatkaraktär och inslag av torv. Lång, torr eftersmak

Linkwood 1991, 14 år (SWF)	499 SEK (70 cl)
Finns ej i sortimentet (specialbeställning)	Alkoholhalt 46 %
Färg	<i>Notering saknas</i>
Doft	<i>Notering saknas</i>
Smak	<i>Notering saknas</i>

Glendronach 15 år	Ca 400 SEK (70 cl).
Finns ej i sortimentet (specialbeställning)	Alkoholhalt 40 %
Färg	<i>Notering saknas</i>
Doft	<i>Notering saknas</i>
Smak	<i>Notering saknas</i>

Macallan Speymalt 1973	995 SEK (70 cl)
Nr 10476 - Beställningssortiment	Alkoholhalt 40 %
Färg	Ljust kopparfärgad
Doft	Nyanserad doft med viss rökighet och tydlig fatkaraktär, inslag av nötter, torkade aprikoser, malt, nougat och apelsin.
Smak	Komplex, utvecklad smak med viss rökighet och fatkaraktär, inslag av torkade aprikoser, örter, nötter och knäck

Ardbeg CC 1995	399 SEK (70 cl)
Nr 432 - Slutsåld	Alkoholhalt 40 %
Färg	Djup, gyllengul färg.
Doft	Stor, påtagligt rökig doft med inslag av tjära, jod, tång och fat.
Smak	Smakrik, påtagligt rökig whisky med inslag av salmiak, tång, tjärpastill och fat.